

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Närhälsan Ekmanska vårdcentral

Klinik

Allmänmedicin

Specialitet

2023-04-20

Datum

Magnus Tufvesson och Malin Resman Friis

Inspektörer

SOSFS 2015:8

Föreskrift

Styrkor

- Engagerad verksamhetschef med god insikt i ST-utbildningens förutsättningar.
- ST-grupp med hög kompetens och ödmjuk framtoning.
- Erfaren HL som med stor ansvarskänsla för patienter och enhet.
- Välfungerande SR som är ett gott och nära stöd till verksamheten.
- Vi får flera exempel på en god tradition av utbildningskultur som fortsätter utvecklas hos nuvarande medarbetare.
- Mycket genomarbetade och välskrivna individuella utbildningsprogram.
- Vårdcentral med ett välkomnande klimat i en charmig äldre sjukhusbyggnad.

Svagheter

- Brist på specialister som riskerar påverka ST-läkarnas möjlighet till löpande instruktioner.
- Viss otydlighet gällande struktur på återkoppling inom vissa områden i målbeskrivning - ffa vetenskapligt arbete och ledarskapskompetenser.

Förbättringspotential

- Säkra upp ST-läkarnas behov av instruktioner i det löpande arbetet. Detta kan ske genom översyn av rutiner och scheman samt givetvis genom att fortsätta det aktiva arbete med att försöka rekrytera fler fasta specialister i allmänmedicin.
- Fortsätt arbeta med strukturerade kompetensvärderingsinstrument och besluta tillsammans hur ni ska använda dem på enheten. (tex Mini-CEX, DOPS, 360 gr)
- Utveckla arbetet med ledarskapsträning för ST-läkarna på enheten och återkoppla detta strukturerat i handledning och vardag. Detta kan ske genom att leda team, grupper, föreläsa mm. Gällande läkarmöten hänvisas till egen punkt.
- Utveckla befintliga läkarmöten till mer innehåll av interkollegial dialog gällande medicinsk vetenskap. Låt ST-läkarna leda dessa möten och planera tillsammans med MLA och VC.
- Stötta HL genom att avsätta rimligt med tid för handledning och kunna ge stöd till ST-läkarna i deras ledarskapsträning.
- Låt ST-läkarna ta tydligt ansvar för en del av internutbildningen på enheten och få strukturerad återkoppling på detta.
- Arbeta vidare med sidotjänstgöringar. Förbered tydligare inför sidotjänstgöring vad varje ST-läkare förväntas lära sig och följ upp efteråt. Man kan även se över hur ST-läkaren kan återkoppla till hela enheten från den sidotjänstgöring man genomfört, tex genom att föreläsa på arbetsplatsträffar.
- Arbeta vidare med ST-läkarnas möjligheter att handleda yngre kollegor. Låt dem få bedömning och strukturerad återkoppling på detta. Här kan videoinspelning nyttjas som hjälpmedel.

STRUKTUR

A Verksamheten

Närhälsan Ekmanska ligger i Göteborgs stad och har ca 9500 listade patienter. Vårdcentralen har BVC och SäBo knutet till sig. Förutom distriktssköterskemottagning finns även flera andra sköterskemottagningar som diabetesmottagning, Astma/KOL-mottagning, prickmottagning, blodtrycksmottagning. Regionala riktlinjer som beskriver ST-tjänstens upplägg finns tillgängliga. Tjänstgöringen för ST-läkarna bedöms vara tillräckligt allsidig.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Det finns skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur verksamhetens specialiseringstjänstgöring ska genomföras.
- Vårdgivaren tillhandahåller skriftliga riktlinjer för hur bedömning av ST-läkarens kompetens ska göras.
- Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Kvalitetsindikator

- Det finns rutiner som, utöver extern granskning, anger hur kvaliteten i ST-utbildningen kontinuerligt ska utvärderas och säkerställas.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

På vårdcentralen finns två specialister i allmänmedicin med tjänstegrad motsvarande 1,2. För närvarande finns två ST-läkare och två vik underläkare, en disputerad kollega. Vårdcentralen är även bemannad med en specialist i internmedicin samt övriga kompetenser som krävs för att bedriva verksamhet inom vårdvalet. Man har löpande hyrläkarlinje. Sittande handledning schemalagd en timme varje vecka och möjlighet till instruktioner finns men utifrån bemanningsgraden ser vi att man behöver se över möjligheterna till instruktioner för att säkra upp ST-läkarnas utbildningssituation. SR erbjuder HL-träffar två gånger per år.

Föreskrift

- Den huvudansvariga handledaren har ett bevis om specialistkompetens i avsedd specialitet.
- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- Övriga handledare är legitimerade läkare med relevant specialistkompetens.
- Det finns tillgång till specialistkompetent studierektor, som har genomgått handledarutbildning.
- Det finns tillgång till handledare i en omfattning som motsvarar behovet av handledning.
- Det finns tillgång till medarbetare som kan ge nödvändiga instruktioner.

Allmänna råd

- Studierektor har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- Det finns generella skriftliga instruktioner för hur handledningen av ST-läkare ska gå till.
- Handledarna ges minst en gång per år möjlighet till utbildning/uppdatering/kompetensutveckling inom området.
- Det finns skriftlig uppdragsbeskrivning för studierektorn.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Vårdcentralen ligger på två våningar i ett genuint gammalt K-märkt sjukhus. Lokaler med adekvat utrustning. Rum för gyn- och rektoskopiundersökning. Ögon- och öronmikroskop finns på enheten. ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats. Man har via SR-funktionen och regionen tillgång till Medibas.se och sökbar vetenskaplig databas.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- Utrustning för diagnostik, utredning och behandling är adekvat.
- Utrustning för mottagningsverksamhet, möten och behandlingskonferens på distans är adekvat.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.
- Det finns tillgång till relevanta IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas samt stöd från bibliotek eller FoU-enhet under hela specialiseringstjänstgöringen.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens upplägg

Vi får se utmärkta exempel på individuella utbildningsprogram för ST-läkare på enheten. Det finns en oklarhet angående bemanningen av specialister i allmänmedicin som tjänstgör parallellt med ST-läkare på lokal jourcentral för tillgänglighet i fortlöpande instruktioner. Detta ligger utanför enhetens ansvar, men kan påverka ST-läkarnas utbildning. Punkt 2 i Kvalitetsindikatorer fylls inte i då den inte är aktuell på enheten.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- Verksamheten tillhandahåller skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas, samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg. Dessa ska vara kända och användas.
- Jourtjänstgöring/beredskap utgör en adekvat del av tjänstgöringen.
- Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjlighet att uppnå målen i målbeskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Föreskrift

- Verksamhetschefen på det tjänstgöringsställe där en ST-läkare genomför sin huvudsakliga tjänstgöring har det övergripande ansvaret för ST-läkarens ST-utbildning.
- Den ansvariga verksamhetschefen ansvarar för att det för varje ST-läkare tas fram ett individuellt utbildningsprogram och att det för varje ST-läkare utses en huvudansvarig handledare.
- Varje ST-läkare har ett utbildningsprogram som utgår från målbeskrivningen och som omfattar de utbildningsaktiviteter som behövs för att uppfylla kompetenskraven i målbeskrivningen.
- Utbildningsprogrammet följs upp regelbundet och revideras vid behov.
- Studierektorn samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildningsaktiviteter.

Allmänna råd

- Studierektorn är en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- I studierektorns arbetsuppgifter ingår att ansvara för att utarbeta introduktionsprogram för ST-läkarna.
- Studierektorn tar del av kompetensbedömningarna.

Kvalitetsindikator

- Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- Leg läkare som arbetar vid enheten med sikte på ST och som avslutat sin BT och/eller BT-läkare som påbörjat sin ST med BT vid enheten har tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning i enlighet med ST.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

E Handledning och kompetensbedömning

Sittande handledning en timme per vecka som är schemalagd och respekteras. Huvudhandledare som finns tillgänglig i vardagen för ST-läkarna. Utifrån en pressad bemanningssituation avseende specialistläkare beskriver ST-läkarna att de ibland sparar icke-akuta frågor till sittande handledning men man har alltid en specialist tillgänglig på mottagningen och man bedöms uppfylla föreskrifterna. Medsittningar görs och dokumenteras i en mottagningssituation där man jobbar nära varandra i vardagen. HL tar del av journaler och remisser som ST-läkare har skrivit. I de årsrapporter som görs sker en reflektion av vad som skett under året och vad som är planering för framtiden. Uppföljning av sidoutbildning kan förfinas i form av att förtydliga förberedelser inför och uppföljning av densamma. Skriftlig rutin finns både lokalt och regionalt gällande handläggning av ST-läkare som riskerar att inte nå kompetensmålen.

Föreskrift

- Varje ST-läkare ges kontinuerligt handledning i form av stöd och vägledning med utgångspunkt i det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST-läkare.
- Varje ST-läkare har tillgång till en handledare för varje del av tjänstgöringen.
- Den huvudansvariga handledaren bedömer ST-läkarens kompetensutveckling kontinuerligt, med utgångspunkt i målbeskrivningen för specialiteten och det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns fastställda rutiner för bedömningar av ST-läkarens kompetens.
- Verksamheten har rutiner för hur den kontinuerliga bedömningen dokumenteras (För ST enligt 2015:8 är verksamhetschef ansvarig enligt ovan)

Allmänna råd

- ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner, samt återkoppling från de som har gett instruktionerna.
- Handledningen är inplanerad i den ordinarie tjänstgöringen för huvudansvarig handledare och ST-läkare.
- Den huvudansvariga handledaren tjänstgör vid det tjänstgöringsställe där ST-läkaren genomför sin huvudsakliga specialiseringstjänstgöring. Om så inte är fallet ska vårdgivaren på något annat sätt säkerställa att huvudhandledaren är tillgänglig för handledning och även i övrigt har förutsättningar att utföra sitt uppdrag.
- Varje handledare har genomgått handledarutbildning som tillgodoser kraven enligt föreskriften.
- Om det finns en risk för att en ST-läkare inte kommer att uppfylla kompetenskraven bör det leda till en åtgärdsplan. En åtgärdsplan bör omfatta justeringar i det individuella utbildningsprogrammet, förändringar i vårdgivarens utbildningsinsatser eller tydligare krav på ST-läkarens insatser.
- Ändamålsenliga metoder används för bedömningar av ST-läkarens kompetens.
- Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarnas sidoutbildning följs upp.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

Tid finns avsatt för självstudier 4 timmar per vecka och respekteras i schemalaggningsplaneringen. ST-läkaren beskriver inga svårigheter gällande ledighet för kurser. Regionen erbjuder gemensam ST-utbildning en heldag per månad som planeras av SR. Den teoretiska utbildningen på enheten bedöms god men man kan förtydliga kopplingen till ST-läkarnas målbeskrivning och delmål i denna. Detta kan utvecklas ytterligare.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen och individuella utbildningsprogrammet.
- ST-läkarna genomgår den utbildning som planerats i enlighet med målbeskrivningen och det individuella utbildningsprogrammet.

Allmänna råd

- Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerade interna utbildningsaktiviteter.
- Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerade externa utbildningsaktiviteter.
- Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerad tid för självstudier.

Kvalitetsindikator

Den teoretiska interna utbildningen är systematiskt uppbyggd med koppling till Socialstyrelsens delmål.

Gradering

A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.

C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.

D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete

Regionen erbjuder utbildning i vetenskapligt arbete och vetenskaplig handledare. Förutsättningar för kvalitetsarbete finns. Vi ser att man senaste tiden påbörjat ett arbete på enheten för att se över hur man arbetar internt med kvalitetsarbete och medicinsk vetenskap. Detta bedöms vara en god grund för att erbjuda ST-läkarna att arbeta med kompetenserna inom medicinsk vetenskap och systematiskt kvalitetsarbete samt uppföljning av dessa kompetenser. Vi bedömer att det man redan gjort och presenterar, gör att föreskrifterna uppfylls men ser att det behövs vidare utveckling och arbete internt på enheten över tid för att uppfylla de mål som ST-målbeskrivningen täcker.

Föreskrift

- ST-läkarens kompetens inom medicinsk vetenskap bedöms utifrån kunskap kring vetenskapliga metoder och forskningsetiska principer.
- ST-läkaren bedöms utifrån förmågan att kunna kritiskt granska och värdera vetenskaplig information, samt i sitt arbete ta ansvar för att omsätta och tillämpa denna kunskap.
- ST-läkaren deltar i systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete i sådan utsträckning att förutsättningar för delmåluppfyllelse föreligger.
- Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- Det finns goda förutsättningar för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- Det finns goda förutsättningar för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.

Allmänna råd

- ST-läkaren ges möjlighet till utbildning inom patientsäkerhetsarbete och systematiskt kvalitetsarbete.

Kvalitetsindikatorer

- Under det senaste året har av ST-läkare genomförda arbeten publicerats och/eller presenterats (av ST-läkaren) vid vetenskapliga/professionella sammankomster.
- Det finns tillgång till ett välfungerande doktorandprogram.
- Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

På Närhälsan Ekmanska finns goda förutsättningar att träna, och utveckla ledarskapskompetens. Vi rekommenderar dock att ledarskapsträningen tydliggörs och planeras in mer konkret för ST-läkare i det individuella utbildningsprogrammet. Man beskriver en låg grad av att ST får träna undervisning i form av att planera, genomföra samt få strukturerad återkoppling kontinuerligt på detta. Åtgärder krävs. ST-läkare får träna handledning av studenter men detta bedöms kunna utvecklas, detta gäller framförallt den strukturerade återkopplingen och handledningen på denna kompetens. Åtgärder krävs gällande hur man arbetar med bedömning och återkoppling.

Under granskningen påvisades brister vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Verksamheten har efter granskningen inkommit med handlingsplan, se bilaga. Graderingen är ändrad till C.

Föreskrift

- ST-läkaren ges förutsättningar att kontinuerligt utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren bedöms kontinuerligt i medicinskt ledarskap och multiprofessionellt samarbete och återkoppling sker.
- ST-läkaren genomgår utbildning i hälso- och sjukvårdens förutsättningar i enlighet med målbeskrivning.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ST-läkaren bereds möjlighet att planera och genomföra undervisning.
- ST-läkarens kompetens i undervisning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.
- ST-läkaren bereds möjlighet att handleda medarbetare och studenter.
- ST-läkarens kompetens i handledning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.

Allmänna råd

- ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att delta i reflektion i grupp i enlighet med målbeskrivningen.

Kvalitetsindikatorer

Det finns möjlighet att auskultera hos chefer och ledare inom organisationen.

Gradering

A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.

B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.

C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.

D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

Handlingsplan Närhälsan Ekmanska vårdcentral

Extern kvalitetsgranskning av specialiseringstjänstgöring 2023-04-20

Åtgärd	Insats	När	Avsatta medel	Ansvarig	Uppf.
ST-läkaren bereds möjlighet att planera och genomföra Undervisning	Kalender skapas för aktivitets- och tidsplan Inventering av utbildningsbehov hos sköterskegruppen genomförd	Juli	Tid finns avsatt i schemat för planering, förberedelse och genomförande	ST-läkare Handledare Vårdcentralchef	Kvartalsvis
ST-läkarens kompetens i undervisning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt	1. Ansvarar för och leder läkarmötena 2. Föreläser vid APT 3. Undervisning för sköterskegruppen	230508 230504 230615	Tid finns avsatt i schemat för förberedelse och återkoppling	ST-läkare Handledare Enhetschef	I direkt anslutning Kommande handledning samt kvartalsvis
ST-läkarens kompetens i handledning bedöms fortlöpande och återkoppling sker	1. Planlagd för höstens handledningsuppdrag och löpande bedömningar av handledare 2. Deltagande i handledarutbildningar och fortlöpande träffar	Start 230508 Hösten 2023	Tid finns avsatt i schemat för bedömning och återkoppling Tid finns avsatt i schemat för utbildning och träffar	ST-läkare Handledare Vårdcentralchef	I direkt anslutning och kvartalsvis Halvårsvis